

**Jeden pacjent - dwa zawody. Farmacja kliniczna i opieka
farmaceutyczna w praktyce - współpraca lekarzy i farmaceutów**

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Farmaceutyczny
Kierunek studiów	Farmacja
Dyscyplina wiodąca	Nauki farmaceutyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Fakultatywny
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka/jednostki prowadząca/e	Zakład Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego, ul. Pawińskiego 3a, 02-106 Warszawa e-mail: msizp@wum.edu.pl Katedra i Zakład Farmakoterapii i Opieki Farmaceutycznej, ul. Banacha 1, 02-097 Warszawa e-mail: farmakoterapia@wum.edu.pl Studium Komunikacji Medycznej, ul. Litewska 16, 00-575 Warszawa e-mail: antonina.doroszewska@wum.edu.pl

Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Aneta Nitsch-Osuch Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Magdalena Bujalska-Zadrożny Dr hab. Antonina Doroszevska
Koordinator przedmiotu	Wydział Lekarski Prof. dr hab. n. med. Aneta Nitsch-Osuch Wydział Farmaceutyczny Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Magdalena Bujalska-Zadrożny
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Wydział Lekarski Dr hab. n. med. i n. o zdr. Magdalena Łoś Wydział Farmaceutyczny Dr n. farm. Anna Dworakowska
Prowadzący zajęcia	Zakład Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego Prof. dr hab. n. med. Aneta Nitsch-Osuch Dr hab. n. med. i n. o zdr. Magdalena Łoś Mgr farm. Joanna Oberska Katedra i Zakład Farmakoterapii i Opieki Farmaceutycznej Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Magdalena Bujalska-Zadrożny Dr n. farm. Anna Dworakowska Dr hab. Magdalena Skarżyńska Zakład Farmacji Stosowanej Dr n. farm. Sylwia Osowska Studium Komunikacji Medycznej Dr hab. Antonina Doroszevska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	V i VI- Semestr zimowy i letni	Liczba punktów ECTS	2.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
seminarium (S) w e-learningu w trybie asynchronicznym		8	0.4
seminarium (S) w e-learningu w trybie synchronicznym		16	0.8
Seminarium kontaktowe		6	0.2
Samodzielna praca studenta			

Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	20	0.8
-----------------------------------	-----------	-----

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Celem nauczania jest rozwijanie umiejętności międzyzawodowej współpracy merytorycznej farmaceuty i lekarza w ramach opieki farmaceutycznej i farmacji klinicznej.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 29 września 2023 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	<i>(pole nieobowiązkowe)</i> Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
E.W8.	ideę opieki farmaceutycznej oraz pojęcia związane z opieką farmaceutyczną, w szczególności odnoszące się do problemów i potrzeb związanych ze stosowaniem leków;
E.W9.	zasady monitorowania skuteczności i bezpieczeństwa farmakoterapii pacjenta w procesie opieki farmaceutycznej;
E.W10.	zasady indywidualizacji farmakoterapii uwzględniające różnice w działaniu leków spowodowane czynnikami fizjologicznymi w stanach chorobowych w warunkach klinicznych;
E.W12.	zasady postępowania terapeutycznego oparte na dowodach naukowych (<i>evidence based</i>);
E.W13.	standardy terapeutyczne oraz wytyczne postępowania terapeutycznego;
E.W14.	rolę farmaceuty i przedstawicieli innych zawodów medycznych w zespole terapeutycznym;

E.W30.	zasady promocji zdrowia, jej zadania oraz rolę farmaceuty w propagowaniu zdrowego stylu życia.
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
E.U5.	planować, organizować i prowadzić opiekę farmaceutyczną;
E.U6.	przeprowadzać konsultacje farmaceutyczne w procesie opieki farmaceutycznej i doradztwa farmaceutycznego;
E.U7.	współpracować z lekarzem w zakresie optymalizacji i racjonalizacji terapii w lecnictwie zamkniętym i otwartym;
E.U9.	przygotowywać plan monitorowania farmakoterapii, określając metody i zasady oceny skuteczności i bezpieczeństwa terapii;
E.U10.	wykonywać i objaśniać indywidualizację dawkowania leku u pacjenta w warunkach klinicznych;
E.U11.	dobierać postać leku dla pacjenta, uwzględniając zalecenia kliniczne, potrzeby pacjenta i dostępność produktów;
E.U12.	wskazywać właściwy sposób postępowania z lekiem w czasie jego stosowania przez pacjenta i udzielać informacji o leku;
E.U13.	wskazywać właściwy sposób postępowania z lekiem przez pracowników systemu ochrony zdrowia;
E.U14	przeprowadzać edukację pacjenta związaną ze stosowanymi przez niego lekami oraz innymi problemami dotyczącymi jego zdrowia i choroby oraz przygotowywać dla pacjenta zindywidualizowane materiały edukacyjne;
E.U16.	przewidywać wpływ różnych czynników na właściwości farmakokinetyczne i farmakodynamiczne leków oraz rozwiązywać problemy dotyczące indywidualizacji i optymalizacji farmakoterapii;
E.U17.	monitorować i raportować niepożądane działania leków, wdrażać działania prewencyjne, udzielać informacji związanych z powikłaniami farmakoterapii pracownikom systemu ochrony zdrowia, pacjentom lub ich rodzinom;
E.U18.	określać zagrożenia związane ze stosowaną farmakoterapią w różnych grupach pacjentów oraz planować działania prewencyjne;
E.U23.	aktywnie uczestniczyć w pracach zespołu terapeutycznego, współpracując z pracownikami systemu ochrony zdrowia;
Kompetencje społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K.S1	posiada świadomość własnych ograniczeń i umiejętność stałego doskonalenia się

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się

Załącznik nr 4A do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

S1	Wprowadzenie - opieka farmaceutyczna w zintegrowanym systemie ochrony zdrowia – podstawowe założenia i doświadczenia międzynarodowe - seminarium asynchroniczne	E.W8, E.W14, E.W30, E.U23
S2	Opieka farmaceutyczna w kontekście opieki koordynowanej w POZ - seminarium asynchroniczne	E.W8, E.W14, E.W30, E.U5, E.U6,
S3	Analiza farmakoterapii pacjenta. Cele terapeutyczne, monitorowanie i optymalizacja terapii – przykład pacjenta z zespołem sercowonerkowo-metabolicznym - seminarium asynchroniczne	E.W9, E.W10, E.W12, E.W13, E.U7, E.U9, E.U10, E.U16, E.U18
S4	Opracowanie indywidualnego planu opieki farmaceutycznej. Sporządzanie raportu przeglądu lekowego dla lekarza oraz zaleceń i materiałów edukacyjnych dla pacjenta – przykład pacjenta z zespołem sercowo-nerkowo-metabolicznym (kontynuacja) - seminarium synchroniczne	E.W8, E.W9, E.W13, E.U5, E.U6, E.U7, E.U9, E.U12, E.U14, E.U23
S5	Rola lekarza i farmaceuty w ramach opieki farmaceutycznej – omówienie wyników badań krajowych i zagranicznych – seminarium asynchroniczne	E.W14, E.U7, E.U23, K.S1
S6	Rola farmaceuty w żywieniu pozajelitowym w szpitalach – seminarium synchroniczne	E.W10, E.W13, E.W14, E.U7, E.U10, E.U11, E.U13, E.U23
S7	Antybiotykoterapia – nadzór nad farmakoterapią, procedury postępowania - seminarium asynchroniczne (2 h) + seminarium synchroniczne (2 h)	E.W9, E.W12, E.W13, E.U9, E.U12, E.U17, E.U18, E.U23
S8	Komunikacja w interdyscyplinarnym zespole (symulacje rozmów) – metody usprawniające komunikację w zespole terapeutycznym - seminarium kontaktowe 1 – 3h w terminie ustalonym z grupą	E.W14, E.U23, K.S1
S9	Komunikacja w interdyscyplinarnym zespole (symulacje rozmów) – sposoby radzenia sobie w trudnych sytuacjach w komunikacji w zespole terapeutycznym - seminarium kontaktowe 2 – 3h w terminie ustalonym z grupą	E.W14, E.U23, K.S1

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. M. Bujalska-Zadrozny i A. Dworakowska (red.). Opieka farmaceutyczna w profilaktyce przewlekłej choroby nerek, Warszawa 2026. ISBN: 978-83-7637-660-8.
2. PTFarm. "Wytyczne Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego dotyczące prowadzenia świadczenia zdrowotnego - Przegląd Lekowy", Warszawa 2023. ISBN: 978-83-64968-31-0.
3. Doroszevska A., Kaczor M., Symulacja medyczna metodą kształtowania umiejętności nietechnicznych i kompetencji społecznych, s. 81.-89.

Uzupełniająca

1. A. Mastalerz-Migas, A. Biesiada, M. Babicki (red.). Opieka koordynowana krok po kroku, strefaPOZ.pl, Warszawa 2025. ISBN: 978-83-971184-2-3.

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
E.W8, E.W9; E.W10; E.W12 E.W13; E.W14; E.W30; E.U5, E.U6; E.7; E.U9; E.U10; E.U11; E.U12; E.U13; E.U14; E.U16; E.U17; E.U18; E.U23; K.S1	Udział w seminariach. Zdanie testu na platformie e-learningowej – test składa się z 10 pytań, jest jednokrotnego wyboru, z 4 możliwymi odpowiedziami. Weryfikacja umiejętności komunikacji i kompetencji społecznych: karta obserwacji procesu komunikacji podczas zajęć kontaktowych. Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u Prowadzących zajęcia	1. Zaliczenie testowe >70% poprawnych odpowiedzi na platformie e-learningowej.

9. INFORMACJE DODATKOWE

Przy Katedrze i Zakładzie Farmakoterapii i Opieki Farmaceutycznej działa Studenckie Koło Naukowe Opieki Farmaceutycznej PANACEUM (kontakt do opiekuna naukowego SKN: anna.dworakowska@wum.edu.pl) oraz Studenckie Koło Naukowe Farmacji Klinicznej (kontakt do opiekuna naukowego SKN: magdalena.skarzynska@wm.edu.pl). Informacje o SKN dostępne są na stronie Katedry.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.